

Landelijk Meetnet Vlinders – Nieuwsbrief

December 2009

Beste teller,

Het is inmiddels echt herfst geworden (over winter kunnen we nog niet spreken). Tijd voor een tussenstand over het Landelijk Meetnet Vlinders.

U heeft massaal gehoor gegeven aan onze oproep om uw tellingen zo snel mogelijk in te voeren. Inmiddels hebben we van ruim 390 routes de gegevens binnen. De verwachting is dat een paar mensen pas in de kerstvakantie hun gegevens op een rij gaan zetten, en dat we begin januari dan een dataset hebben waarmee we verder kunnen. Maar mocht u uw gegevens nog niet hebben ingevoerd: doe het snel, hoe sneller hoe beter. En wie het al gedaan heeft: Hartelijk bedankt.

Aantal vlinders

In de vorige nieuwsbrief lieten we al zien dat het aantal vlinders in 2009 duidelijk hoger lag dan in de voorgaande jaren. Met zo'n 95% van de gegevens al ingevoerd, kunnen we al een eerste blik richten op de top-10 van de aantallen per soort:

Naam	Aantal vlinders	Aantal routes
bruin zandoogje	43104	313
distelvlinder	24490	376
klein geaderd witje	19159	350
klein koolwitje	18329	369
icarusblauwtje	14954	278
bont zandoogje	14593	313
koevinkje	12514	117
heivlinder	7999	71
kleine vuurvlinder	7718	298
hooibeestje	7670	176

Van maar liefst zeven soorten zijn meer dan 10.000 exemplaren geteld. Het bruin zandoogje staat toch weer aan top. Maar de distelvlinder is een goede tweede. Tevens is dit de soort die op de meeste routes gezien is, zelfs nog vaker dan het klein koolwitje. Maar ook de witjes werden veel gezien. Het bont zandoogje ging ook gewoon door met veel talrijker worden en op meer plekken verschijnen. In een jaar of twintig is deze soort van een echte bosvlinder veranderd in een van de meest gewone vlinders van Nederland, die ook volop buiten het bos gezien wordt. En ook het koevinkje was talrijker dan ooit tevoren. Allemaal toppers dus.

Toch deden niet alle soorten het goed. De aantallen van het spiegeldikkopje worden nu wel erg laag, en ook met de duinparelmoervlinder en de bruine eikenpage gaat het niet al te best (al liggen de aantallen soms hoger dan in voorgaande jaren).

Leuke soorten

Enkele leuke dingen van het afgelopen jaar:

- Het eerste kaasjeskruidikkopje sinds meer dan vijftig jaar in Nederland werd door teller Hub Reumkens op zijn route bij Maastricht gezien.
- Nadat er in 2008 helemaal geen klaverblauwtjes meer gezien waren hielden we ons hart vast. Toch kwam de soort weer terug, nu ook weer op nieuwe plekken. Het blijft een heel onvoorspelbare vlinder.
- Op een route in de Achterhoek werden op drie dagen maar liefst vier grote weerschijnvlinders geteld. Overigens had deze soort op meer plekken een goed jaar, want losse waarnemingen kwamen ook uit delen van ZO Friesland en de Flevopolders.
- Het bruin dikkopje werd op vijf verschillende routes gezien. Het lijkt erop dat deze vlinder langzaam uit de gevarenzone aan het komen is, al zijn de aantallen nog klein.
- Op maar liefst drie routes werden veldparelmoervlinders gezien.

Weergegevens

We weten allemaal dat we alleen mogen tellen bij lekker weer. Maar dat is het in Nederland nu eenmaal niet altijd. Vooral als de temperatuur onder de 18 graden Celcius is, wordt er soms toch geteld bij geheel bewolkt weer of veel wind. De bruikbaarheid van die gegevens is helaas maar beperkt. Probeer in zo'n koele periode toch dat straaltje zon mee te pakken.

Overigens vergeten sommigen wel eens de weersgegevens in te vullen. Mocht u vergeten zijn om ze in het veld te noteren, dan kunt u ze later ook nog opzoeken op de site van het KNMI:

<http://www.knmi.nl/klimatologie/daggegevens/index.cgi>.

Slaapplaats icarusblauwtjes

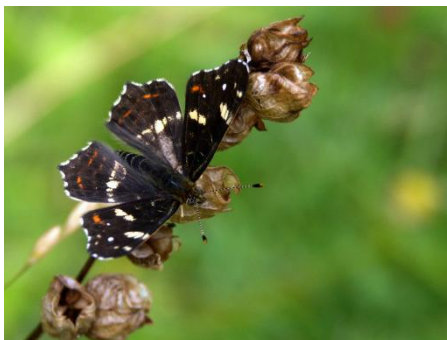
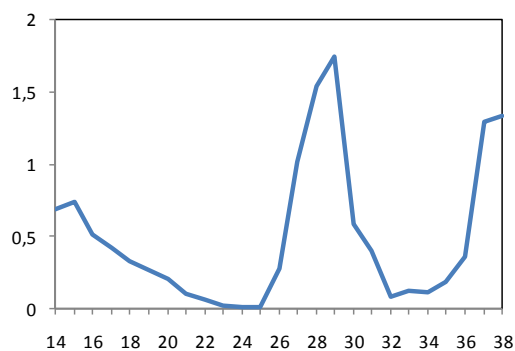
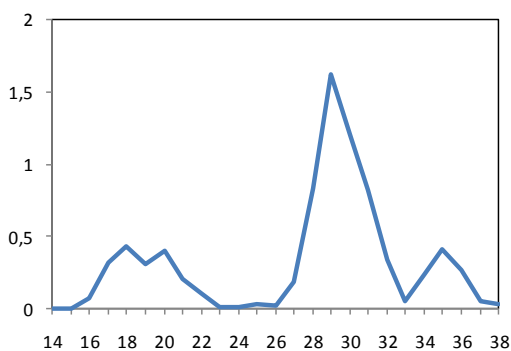

Teller Wim Temmink kwam een slaapplaats van icarusblauwtjes op zijn route tegen. Hij schrijft erover: *Bekend is dat sommige vogels er slaapplaatsen op na houden. Van vlinders was mij dat niet bekend. Vlinderoute 1357 loopt over het Cadoelerveld, een particulier natuurterrein bij Vollenhove in de Kop van Overijssel. De vlinderoute is rijk aan Icarusblauwtjes. Afgelopen jaar werden er tijdens 26 tellingen maar liefst 402 geteld. Toen ik op 22 juli om ca. 19.00 uur nog eens door het Cadoelerveld liep, viel mij op dat er dicht bij elkaar, op een paar vierkante meter, Icarusblauwtjes*

zaten te slapen op de bloeiwijzen van de Smalle weegbree. Een slaapplaats? Op de foto zijn 11 Icarusblauwtjes te tellen.

Extra generaties

In de toch redelijk mooie zomer wisten nog wat soorten er een extra generatie uit te persen. Hier twee voorbeelden (op de y-as het gemiddeld aantal vlinders per telling, op de x as het weeknummer in het jaar): links het landkaartje met een kleine derde generatie in september, rechts de dagpauwoog met een tweede generatie. Die liep trouwens nog door tot in oktober, maar toen telden we al niet meer.

Heeft het nog zin om door te tellen...?

Regelmatig vragen tellers ons of het nog wel zin heeft om door te gaan met tellingen. Soms is het beheer drastisch veranderd (en dan meestal niet ten goede), is er een woonwijk op de route gebouwd, wilt u drie maanden op wereldreis, of is de route praktisch onbegaanbaar geworden (bv. doordat er niet meer gemaaid wordt en de distels en brandnetels manshoog staan).

Het antwoord is eigenlijk altijd: JA. Al uw tellingen zijn bijzonder waardevol en leren ons wat de effecten van zulke gebeurtenissen zijn. Maar het is wel belangrijk dat u het tellen leuk blijft vinden. Mocht u daar vragen over hebben, bel of mail ons dan vooral. Samen met u zoeken we graag naar een oplossing.

Mocht u lang op vakantie willen en u kunt geen vervanger vinden, dan is het goed te realiseren dat ook gedeeltelijk getelde routes bruikbaar zijn. Heeft u bv. alleen in mei geteld, dan is uw route toch heel bruikbaar voor de eerste generaties en het oranjepijpje. Voor het bruin zandoogje doet hij dan niet mee, maar hij is zeker niet helemaal onbruikbaar. Tel dus vooral en geef al uw tellingen a.u.b. door.

Wilt u ook uw ervaring delen met andere tellers?

Wie weet heeft u zelf ook leuke ervaringen op uw route en wilt u die wel delen met andere tellers. Wij ontvangen graag uw verhaal.

Contact

Mocht u contact met ons willen dan kunt u ons altijd bellen of e-mailen.

Landelijk Meetnet Vlinders
Chris van Swaay
Mathilde Groenendijk
Tel.: 0317 467346
meetnetten@vlinderstichting.nl